

การแต่งกายของนาฏศิลป์ไทย

การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยเฉพาะการแสดงโขนนั้นได้จำแนกผู้แสดงออกเป็น 4 ประเภท ตามลักษณะของบทบาทและการฝึกหัด คือ ตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และตัวลิง ซึ่งในแต่ละตัวนั้น นอกจากบุคลิกลักษณะที่ถ่ายทอดออกมาให้ผู้ชมทราบจากการแสดงแล้ว เครื่องแต่งกายของผู้แสดงก็ยังเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่บ่งบอกว่าผู้นั้นรับบทบาทแสดงเป็นตัวใด

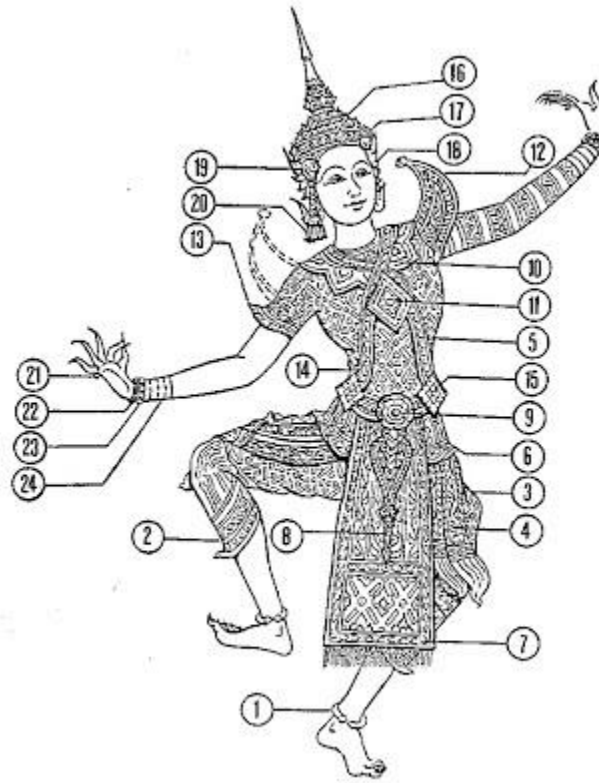
เครื่องแต่งกายนาฏศิลป์ไทยมีความงดงามและมีกรรมวิธีการประดิษฐ์ที่วิจิตรบรรจงเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะที่มาของเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์ไทยนั้น จำลองแบบมาจากเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ (เครื่องต้น) แล้วนำมาพัฒนาให้เหมาะสมต่อการแสดง ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

- เครื่องแต่งตัวพระ
- เครื่องแต่งตัวนาง
- เครื่องแต่งตัวยักษ์
- เครื่องแต่งตัวลิง

สำหรับเครื่องแต่งตัวพระและตัวนางดังกล่าวนี้ จะใช้แต่งกายสำหรับผู้รำในระบำมาตรฐาน เช่น ระบำสี่บท ระบำดาวดึงส์ ระบำพรหมมาสตรี รำบ่าย่องหงิด และระบำกฤดาภินิหาร เป็นต้น และยังใช้แต่งกายสำหรับตัวละครในการแสดงละครนอกและละครในด้วย ส่วนในระบำเบ็ดเตล็ด เช่น ระบำนพรัตน์ ระบำตรีลีลา ระบำไตรภาคี ระบำไกรลาสสำเร็จ ระบำโบราณคดีชุดต่างๆ หรือระบำสัตว์ต่างๆ จะใช้เครื่องแต่งกายให้ถูกต้องตรงตามรูปแบบของระบำนั้นๆ เช่น ระบำโบราณคดี ก็ต้องแต่งกายให้ถูกต้องตรงตามหลักฐานที่ปรากฏในรูปปั้นหรือภาพจำหลัก ตามโบราณสถานในยุคสมัยนั้น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการแสดงที่เป็นนาฏศิลป์พื้นเมืองของท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องแต่งกายให้สวยงามถูกต้องตามวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย

นอกจากนี้ยังมีเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงโขน ที่เห็นได้ชัดเจนคือ การแต่งกายชุดยักษ์ ชุดลิง (หนุมาน) และหัวโขนที่ใช้ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ เป็นต้น

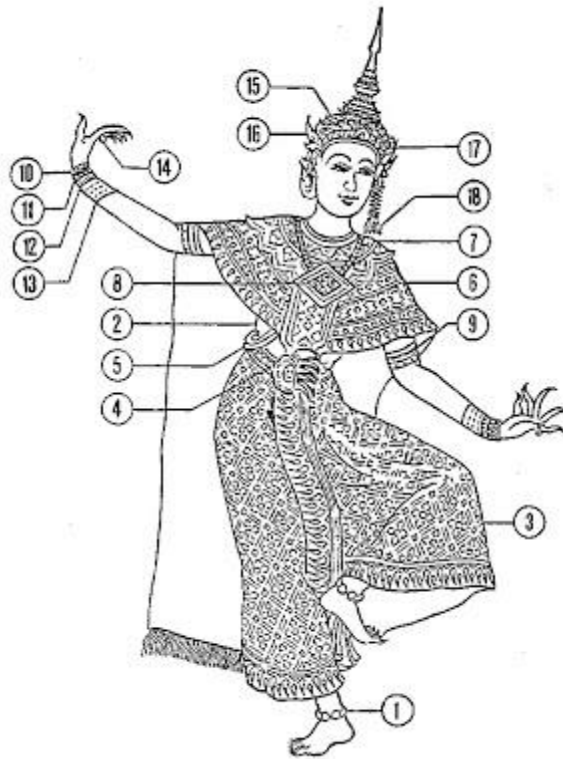
เครื่องแต่งตัวพระ

(แขนขวา - แสดงเสื้อแขนสั้นไม่มีอินทรีนุ แขนซ้าย - แสดงเสื้อแขนยาวมีอินทรีนุ)

1. กำไลเท้า 2. สนับเพลลา 3. ผ้านุ่ง ในวรรณคดี เรียกว่า ภูษา หรือพระภูษา 4. ห้อยข้าง หรือเจียรระเบิด หรือชายแครง
5. เสื้อ ในวรรณคดีเรียกว่า ฉลององค์ 6. รัตสะเอว หรือรัตองค์ 7. ห้อยหน้า หรือชายไหว 8. สุวรรณกระถอบ
9. เข็มขัด หรือปิ่นหนึ่ง 10. กรองคอ หรือ นวมคอ ในวรรณคดีเรียกว่า กรองคอ 11. ตาบทับ หรือ ตาบทับ ในวรรณคดีเรียก
- ว่า ทับทรง 12.อินทรีนุ 13. พาทูรัต 14.สังวาล 15. ตาบทิศ 16. ชฎา 17. ดอกไม้เพชร(ซ้าย)
18. จอนหู ในวรรณคดีเรียกว่า กรรเจียก หรือกรรเจียกจร 19.ดอกไม้ทัด(ขวา) 20. อูบะ หรือพวงดอกไม้(ขวา)
21. กำมรงค์ 22. แหวนรอบ 23.ปะวะหล้า 24. กำไลแผง ในวรรณคดีเรียกว่า ทองกร

เครื่องแต่งตัวนาง

1. กำไลเท้า 2. เสื้อในนาง 3. ผ้าถุง ในวรรณคดี เรียกว่า ภูษา หรือพระภูษา 4. เข็มขัด 5. สะอึ่ง 6. ผ้าห่มนาง
7. นวมนาง ในวรรณคดีเรียกว่า กรองศอ หรือสร้อยนวม 8. จี๋นาง หรือ ตาบทับ ในวรรณคดีเรียกว่า ทับทรวง
9. พาหุรัด 10. แหวนรอบ 11. ปะวะหล่ำ 12. กำไลตะขาบ 13. กำไลสวม ในวรรณคดีเรียกว่า ทองกร
14. กำมรงค์ 15. มงกุฎ 16. จอนหู ในวรรณคดีเรียกว่า กรรเจียก หรือกรรเจียกจร 17. ดอกไม้ทัด (ซ้าย)
18. อุบะ หรือพวงดอกไม้ (ซ้าย)

เครื่องแต่งตัวยักษ์

ยักษ์ (ทศกัณฐ์) คือ เครื่องแต่งกายของผู้แสดงเป็นตัวยักษ์ ประกอบด้วย

ส่วนประกอบของเครื่องแต่งกายดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงโขน ที่เห็นได้ชัดเจน คือ การแต่งกายชุดยักษ์ ชุดลิง (หนุมาน) และหัวโขนที่ใช้ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ เป็นต้น

เครื่องแต่งตัวลิง

ลิง (หนุมาน) คือ เครื่องแต่งกายของผู้แสดงที่แสดงเป็นตัวลิง ประกอบด้วยส่วนประกอบของเครื่องแต่งกาย ดังภาพ

ดังนั้นเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงจึงมีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์ไทยประเภทต่างๆ ที่ทำให้การแสดงนาฏศิลป์มีความสวยงาม และยังสามารถบ่งบอกอุปนิสัย ตำแหน่ง และฐานะของตัวละครในเรื่องด้วย